

Linturetki Lappiin ja Kuusamoon, touko-kesäkuu 2021

Tämä on matkakertomus touko-kesäkuun vaihteen perinteisestä linturetkestä Suomen Lappiin. Lapin retken itsetarkoitus ei ole kerätä mahdollisimman paljon lajeja, vaan Lapin lajeja sekä harvinaisuuksia matkan varrella. Kauas on pitkä matka, ja usein käy niin, että harvinainen laji ilmaantuu seuraavina päivinä alueelle, joka jo ohitettiin. Lapin lajit kerätään mahdollisimman tarkkaan, muiden kanssa joskus onnistuu, joskus ei.

Matkalla kuljetaan kesäisestä Etelä-Suomesta lähes talviseen Ylä-Lappiin, ja takaisin tullessa saamme kokea vuoden viimeisen kevään koittamisen. Vuodenaikojen vaihtelu pitkän Suomen varrella syntyy ajaessa.

Perjantai 28.5

Retki alkoi perinteiseen tapaan. Crisi haki Jaskan Tapiolasta 4:00, josta ajoimme Istvanille Vihtiin. Auton vaihto ja varsinaisen retken aloitus 4:30. Parkkipaikalla viitakerttunen lauloi komeasti. Ensimmäinen pysähdys Vanjärven eteläpuolella. Pensassirkkalintu surisi ja pensaskerttu lauloi. Vanjärven lintutornilla oli komea konsertti sumuisessa aamussa, Istvanin varmaksi luonnehtima luhtakerttunen pysytteli kuitenkin vaiti.

Seuraava kohde Yteri, matkalla aamiainen Huittisten Shellillä. Ajoittain sumu oli niin tiheää, että ohittamaan ei kannattanut lähteä. Onneksi Yteriin tultaessa sumu hälveni. Lietteitä oli paljon ja niillä reilusti kahlaajia, jokaiselle muutama vuodari. Tundrakurmitsa, suosirri, pulmussirri, pikkusirri, lapinsirri, isosirri, jänkäkurppa, tylli, punakuiri, ristisorsa, normaalia lietteiden lajistoa. Ruovikossa ruokokerttuset innolla äänessä, botte, lehto- ja mustapääkerttu sekä muutama sirittäjä.

Yteristä matka kohti Jurvaa, jossa oli havaittu punajalkahaukka. Paikka löytyi helposti, samoin haukka, joka istui kuusen latvassa. 2 kv komea naaras, josta saimme hienoja kuvia. Ladon katolla myös tuulihaukka ja ojan varressa lauloi pensastasku.

Punajalkahaukka, naaras

Seuraava kohde Pietarsaaren lähellä oleva Fäbodan niemi, jonne matkaa 150 km. Matkalla lounas Vassofjärdenin rannalla olevassa kahvilassa. Fäbodan niemi oli komea, aivan avomeren äärellä, mutta ei valitettavasti lintupaikka. Lyhyt pysähdys ja matka jatkuu kohti Kalajokea ja Vihaspauhaa.

Parkkipaikan tuntumassa vakiot merikihut, kaksi tummaa lenteli ja lepäili särkillä. Pikkutiiraja saimme odotella jonkin aikaa, lopulta nähtiin ainakin viisi yksilöä. Karikukkoa yritettiin kovasti hakea rannoilta ja kivikoista, tällä kertaa turhaan. Karikukon toivossa päätimme mennä Siikajoen Varessäikälle, joka on rannikon uloin niemi vastapäätä Hailuotoa. Hieno paikka varsinkin nyt kun alkoi olla lämmin iltavallo. Kovan ja sinnikkään hakemisen jälkeen löytyi melkein jaloista kaksi kivirullijaa.

Matkalla majapaikkaan Minnan majoitukseen nähtiin suopöllö ja koiras sinisuo. Hieno lintupäivä, lajeja 104, ei huono. Iltahuutoa juhlisti Istvanin hankkima uusi asiaankuuluva punaviirilöytö VINO ASIO OTUS ENIGMATIO. Viini osoittautui erittäin maittavaksi.

Lauantai 29.5

Maittavan aamiaisen jälkeen Liminkaan ja opastuskeskuksen lintutorniin. Crisiltä puuttui mustapyrstökuiri, joka oli äänessä heti kun auton ovi avattiin. Linnut lahdella olivat vähissä, monet varmaankin jo pesimässä. Muutama ruskosuohaukka, merikotka, pari räyskää.

Seuraavana Oritkari ja rantakurvi. Alueella kovaa rakentamista, kuinkahan kauan linnut alueella viihtyvät? Kurvia ei löytynyt sinnikkäistä etsinnöistä huolimatta. Eipä ollut ensimmäinen kerta, hankala tapaus ainakin meille.

Eino Leinoa mukaellen; ”hän kulkevi kuin yli vesien”. Tukkasotka, Oritkari.

Auton vaihto puolilta päivin Keminmaalla. Volvo vaihtui matkailuautoon, joka toimii viikon kotinamme. Ruokaostokset Cittarissa ja nokka kohti Rovaniemeä.

Matkalla ajoimme Tervolan kautta valkkarien toivossa, olivat jatkaneet muuttoa. Ennen Rovaniemeä poikkesimme Niskanperän lintutornilla, tavan vesiäiset ja tinnu. Rovaniemellä mitäänsanomaton myöhäinen lounas kiinalaisessa. Pikainen poikkeaminen Apukan pelloilla. Yhdeksän kapustarintaa, keltaväiskejä, pikkukuoveja ja kura.

Sodankylässä kävimme Kommattivaaran hiihtokeskuksen rinteitä ihailemassa hipön toivossa, ei ollut tavattavissa. Totesimme, että kolmen päivän vanhoja Tiiran (www.tiira.fi) havaintoja emme enää noteeraa.

Valkoviklo, Ilmakiaapa.

Ilmakiaavalle saavuimme kymmenen aikoihin. Tuuli oli tyyntynyt ja valo lempeää. Tornista näkyi hyvin kaikki järven linnut ja niitä oli paljon. 115 vesipääskyä, 120 suokukkoa, 130 pikkulokkia, 50 naurulokkia, 50 kalalokkia, taveja, sinisorsia, telkkiä, mustalintuja ja kuikka. Suon yllä soidinsi kymmenkunta lapinsirriä, muutama pässi ja jänkäkurppa. Ylivoimaisesti meidän paras pysähdys tällä aavalla, vaikka pere jäi saamatta.

Tien varrella näimme pari koppeloja ja kymmenkunta teertä soitimella keskellä pikitietä. Yöpaikaksi valikoitui Kurittukosken Peurasuvannon puskaparkki.

Iltahuuto sujui asuntoauton intiimeissä tiloissa punaviinin, pipareiden (Töysän) ja valkohomejuuston kera. Päivän lajit 84 ja retken 123.

Sunnuntai 30.5.

Aamulla heräsimme Timo Sahin soittoon, josko matkasuunnitelmaan olisi tullut muutos: kivikkosatakieli oli rengastettu Raippaluodossa lähellä Vaasaa, 712 km päässä. Tiukka päätös, matka jatkuu kohti Kiilopäätä.

Kiilopäällä siellä täällä vielä lunta, ei kuitenkaan niin paljoa, että estäisi laelle nousua. Kumma juttu, vaikka kuinka hiljaa kulkee niin aina keittää. Nousun puolivälin tasanteella retken ensimmäinen sinirinta soidintaa komeasti. Yksi hienoimmista laulajista, jota on aina ilo kuunnella ja katsella.

Heti huipun laella aivan polun vieressä vielä valkoinen kiiruna nautti auringon paisteesta.

Lähdimme ketjussa kiertämään lakea, muutaman sadan metrin päästä löytyi keräkurmitsapari, jota sai rauhassa kuvata ja ihailla.

Pääosin talvipukuinen kiiruna ei aivan piiloudu kivikkoiseen maastoon.

Keräkurmitsa, tässä naaras, on sen sijaan väreiltään kuin tunturinummi.

Alas tultaessa turkulainen lintuporukka kertoi nähneensä riekon keskuksen katolla. Minne lie riekko kadonnut, me ei sitä löydetty varttia myöhemmin.

Istvanin lupaamat aamukahvit munkkeineen oli tarkoitus nauttia Savottakahvilassa. Paha pettymys, paikka kiinni. Kahvit vaihtuivat Ivalon St-1 tuotteisiin omakustanteisina.

Pikku Petsamo oli taas arvoisensa, pari pikkusirkkua, pohjansirkku, hernekerttu ja naaras sinirinta. Viereisellä Mellanaavalla oli kahdeksan metsähanhea, muutama pensastasku, kirvisiä, ei kuitenkaan lappalaista sekä ensimmäiset ja lopulta ainoat kaksi piekanaa. Matkalla kävimme

bongaamassa Inarin satamasta nokikanan. Sataman puskipuissa varpusia ja pikkuvarpusia.

Lounas oli jäänyt väliin, joten suunnistimme Kaamaseen Neljän tuulen tuvalle. Valitettavasti paikka oli kiinni, avataan 1.6. Ruokinta oli onneksi toiminnassa ja sieltä löytyi vakio taviokuurnat. Pihassa tapasimme tutun rengastajan Poutun Pekan. Tarinoidessa meni kevyesti toista tuntia. Leiripaikaksi olimme valinneet Toivonniemen lintutornin viereisen tasanteen. Maukas lohikeitto punaviinin kera palautti toimintakyvyn ja kiipesimme torniin. Lintuja ei ollut kovinkaan paljon liikenteessä, muutama hyvä retkilaji, harmaasorsa, suopöllö sekä vesijätöllä neljä hirveä.

Naaras sinirinta, hyvin väritön juhlapukuiseen koiraaseen verrattuna.

Päivän lajit 84, retken 138, hieno lintupäivä.

Maanantai 31.5.

Aamulla lyhyt stajii tornilla, ei mainittavaa. Matkalla kohti Karigasniemeä hoidimme lapintiaisen männikköpöntöstä. Aiottu kahvittelu jäi väliin, paikat täälläkin avataan vasta 1.6. Kahvilat ovat matkineet Neljän tuulen tupaa, isot ruokinnat, joilla houkutellaan asiakkaita. Hyvä niin, sillä molemmissa paikoissa taviokuurnia. Ainoa tapahtuma matkalla oli auton moottorin merkkivalon syttyminen. Yhteys vuokraajaan ja ajo voi jatkua, tosin varmuudeksi ajoimme suoraan kylän huoltoaseman pihaan.

Ruokavaraston täydennys ja lounas Kalastajan majatalossa, enpä muista kehnompaa mössöä vähään aikaan syöneeni.

Pyhällä lähteellä oli hienosti sinirintoja, keltavästäräkkejä, paseja ja liroja, kaikki hyvin kuvattavissa. Basijavrilla vesipääskyjä kuten aina, muut kahlaajat puuttuivat todennäköisesti liian innokkaan kuvaajan toimesta, joka kökötti aivan vesirajassa.

Piesjängän erotuspaikka oli entisensä, kuin olisi tullut neukkukylään. Kaikki rojut ja roskat sikin sokin.

Kuvaaja (eri henkilö) taas loisti, oli hiippaillut aivan lampareen äärelle, pitkä putki tarvitsee lyhyen kuvausetaisyyden. Ei väliä, jos suurin osa linnuista lähtee lammesta.

Tunturikihuja oli kolme heti lennossa, kun tulimme paikalle. Muutama tylli, kymmenkunta vesipääskyä ja suokukkoja. Kapustarintojen vihellystä kuului jatkuvasti samoin pikkukuovien pilytystä. Kävelimme niin pitkälle, että järvi tuli näkyville. Se oli edelleen kunnolla jäässä.

Tunturikihu

Päätimme palata autolle ja jatkaa huomenna. Ravitseva keitto uuden viinin kanssa, joka oli valitettavasti viallista, etikkaista. Iltahuuto ja aikaisin nukkumaan, herätys aamulla kolmelta.

Päivän lajit 50 ja retken 142.

Tiistai 1.6.

Aikaisin aamulla taivas oli tummassa pilvessä, lämpöä 7 astetta. Onneksi ei juuri tuule eikä sada.

Lähdemme kohti Piesjärven rantasoiita. Lintuja edelleen varsin niukasti, onneksi riekko nauraa ja kohta huomaamme valkoisen linnun sadan metrin päästä. Kovin on helposti nähtävissä. Sinirintoja laulelee siellä täällä, lapinsirkkua saamme stajata pitkään. Jänkäkurppa soidintaa jatkuvasti suon yllä, jäällä toistakymmentä tunturikihua. Yhtään petolintua ei löydy, myyrätilanne on ilmeisesti tosi huono.

Paluumatkalla pienestä lampareesta lähtee pari metsähanhea. Pikkukuovien pilytystä kuuluu jatkuvasti. Auton viereisessä lampareessa yksi tp punakuiri.

Aamun retkeen kuluu reilut viisi tuntia, sen aikana taivas on seljennyt ja lämpötila lähtenyt nousuun, jo 14 astetta.

Kierrämme Skalluvaaraan Utsjoen kautta. Matkalla Tenolla pari kaakkuria ja kotkan pesällä poikanen. Utsjoella kahvit ja mangokakkua. Skalluvaaralla hiljaista; muutama vesipääsky, sinirinta, tinnu ja suokukko.

Laskeutumisen ensimmäinen kohde oli Ivalon Mellanaapa. Eipä löytynyt lapinkirvistä, kuitenkin yksi metsähanhi, pensastasku ja jänkäkurppa. Yön vietämme samalla hiekka-aavikolla kuin tullessa.

Päivän lajit 60 ja retken 149.

Keskiviikko 2.6.

Kahdeksalta matka jatkui kohti Kuusamo. Härkälinnut bongattiin heti alkumatkasta Sodankylan Sattasesta. Lämpöä oli jo yli 20

astetta. Sodankylän seudulla alkoi jo koivut vihertää, muutos on todella nopea.

Pelkosenniemeä lähestettyä käväisimme Ellitsavaaran natura-alueella. Odotukset olivat tuloksia korkeammat, saatiin sentään komea koiras pikkuloxia.

Pizza/kebab lounas Crisin mieliksi Napolissa (kuitenkin Kemijärvellä). Sokanaapa lähes tyhjä, lämpöä 24 ja kova väreily. Pereä ei löytynyt, muutama kurki, uivelo, tuso ja tinnu.

Ennen majoitusta Vesterisen Markun pihaa Kuusamossa, lyhyt pysähdys Konttaisen parkkiksella, ei kuukkelia eikä sinipyrstöä.

Sauna ja suihku tuntuu taivaalliselta neljän päivän pesuselibaatin jälkeen. Saunan jälkeen menimme Juhannuskalliolle staijaamaan pereä. Pienen odottelun jälkeen lintu lennähti kalliolle, sieltä oletetulle pesäpaikalle, josta haki saaliin ja lensi syömään kelon oksalle. Hienoa lintua harvoin pääsee ihailemaan niin rauhassa kuin tänään. Toivotaan pesinnälle menestystä.

Päivän lajit 54, koko retken lajit 152.

Torstai 3.6.

Aamiaisen jälkeen Konttaisen parkkipaikalle. Aivan tyyni, lämmin ja aurinkoinen aamu, kuukkeleista ei tietoaakaan. Noin 150 metrin nousun jälkeen polun vieressä hippiäinen hyvin kuvattavissa, heti sen jälkeen kuului sinipyrstö. Lintu oli lähes tauotta äänessä kiertäen avonaista reviiriään, joten siitä saatiin hyviä kuvia, 2 kv koiras. Edellinen vuosi olikin sinipyrstölle kaiketi kaikkien aikojen onnistunein pesimävuosi ja nyt nuoria lintuja on maastossa paljon. Maisemat Konttaiselta yhtä upeat kuten aina.

Sinipyrstö, edellisen kesän koiras.

Kävimme hakemassa Markun mukaan ja lähdimme Oulankaan. Tie oli kunnostettu ja päällystetty keskukseen asti, ei huono idea. Tutkimusaseman takana piti olla pohjantikka. Tikkaa ei löytynyt vaan sen sijaan komea koiras pohjansirkku.

Markun ehdotuksesta lähdimme kiertämään kolmen kilometrin luontopolun. Kannatti kiertää, vaikka polun pituus olikin viisi kilometriä. Hieno vanha metsä, joka vaihteli kuivasta kankaasta suohon. Koiras pohjansirkku varoitteli aivan polun vieressä, varmaan pesä ihan lähellä polkua. Leppälinnut lauloivat samoin metsäkirviset, jarrit, spinarit, käpylinnut, urpiaiset ja hömötiaiset. Mennytä aikaa muistutti vanha puinen karhunloukku.

Pohjansirkku

Keittolounas opastuskeskuksessa, jonka jälkeen Konttaisen kautta Saaruan ala-asemalle. Ei löytynyt kuukkelia eikä virtaväiskiä, helleraja sentään meni rikki.

Markun saunan jälkeen söimme keskukselta haetut pitsat. Voisi elämä olla paskempaakin. Iltaretki Saaruan, Virkkulan kautta paikkaan, jossa oli vanha helmarin pönttö, kuitenkin ilman asukkaita. Paluumatkalla poikkesimme Vakialan Maxin mökillä. Mökki oli laajennuksen jälkeen tosi fiksua. Hakkuuaukoilla oli monessa paikkaa urosteerejä puissa nauttimassa tyynestä kesäillasta.

Iltahuudon jälkeen nukkumaan autoon, joka oli onneksi viilentynyt.

Päivän lajeja 44, matkansaldo 155.

Perjantai 4.6.

Helteinen päivä alkoi taas Markun loisteliaalla aamiaisella. Saaruan ja Konttaisen kautta Myllykoskelle. Virtaväiski ja kuukkelit väistivät edelleen eikä Mylly tuonut lohtua. Matkalla lähellä Myllykoskea koppelo tien vieressä.

Virtaväiskiä lähdimme koittamaan Porontimajoen autiokämpälle. Matkalla Pudasjoen sillalla sinirinta lauloi ja kara lähti sillan alta, varmaankin pesi sillan alla. Kämpä sijaitsee idyllisellä paikalla, jossa edellisellä käynnillä pesivä pari. Nyt sitä ei löytynyt. Ainoastaan punatulkun vihellys ja pikkuloxiaparvi. Matka kämpille Konttaisen kautta. Kuukkelit piilossa, sinipyrstö sentään lauloi.

Puoliltapäivän pakkasimme auton ja kiitimme Markkua saunasta ja upeista aamiaisista ja käänsimme auton nokan kohti Keminmaata. Lounas minulle tutussa Joutsijärven K-kaupan baarissa.

Kemijärveltä oli ilmoitettu amerikantukkasotka tehtaan altaalta. Tuttu paikka, jonne rämmitään aidan taakse ja yritetään tihrustaa puiden välistä altaan lintuja. Kaikeksi onneksi huoltovene ajeli altaan reunoja hätistellen lintuja. Eipä sotkaa löytynyt. Telkkiä, tusoja, alleja, taveja, haapanoita ja jouhisorsia kyllä löytyi.

Tähtäimessä sinipyrstö

Kemijärvellä tankkasimme Adbluuta autoon, olipa insinöörit taas suunnitelleet fiksun systeemin. Kun avustettiin ruokaveitsellä, niin saatiin homma hoidettua. Sen verran homma meitä heikensi, että tarjosimme paikalliselle maankiertäjä-pariskunnalle kaljat.

Matkalla Kemiin menimme vanhaan ansaan. Parin päivän ikäinen Tiiran havainto osoittautui taas hylsyksi. Ei löytynyt luvattuja hanhia. Kemissä ajoimme Ajoksen alueelle, kiersimme rantoja, josko kurvia olisi näkynyt. Ilman ennakkotietoa homma on sama kuin etsisi neulaa heinäsuovasta. Sen sijaan löysimme hyvän yöpymispaikan aivan meren ääreltä Murhaniemestä.

Kemi, Ajos, Murhaniemi

Päivän lajeja 69, matkansaldo 158.

Lauantai 5.6.

Aamulla auton vaihto ja suunta kohti Oulua. Matkalla taas epätoivoinen bongaus lissä. Ruusukottarainen oli jatkanut matkaansa. Oulussa kävimme Oritkarissa kokeilemassa onneamme rantakurvin suhteen, onnetar ei ollut suosiollinen.

Matka jatkui kohti Itä-Suomea. Iisalmessa lounas ja sen jälkeen Outokumpuun ja Ahonkylän pelloille. Pelloilla kyntävästä traktorista huolimatta usean päivän paikalla ollut punakaulahanhi löytyi nopeasti. Seuraavana kohteena Reijolan pellot ja pikkukultarinta, joka löytyi sekin nopeasti, tosin pienen avustuksen jälkeen. Iksensuolta löytyi lyhyen stajauksen aikana koiras sinisuohaukka ja peltosirkku.

Kovassa väreilyssä ja 28 asteen helteessä havaittu punakaulahanhi sekä kaksi valkoposkihanhea.

Joensuusta lähdimme kohti etelää. Naaranlahden majoitus löytyi läheltä Punkaharjua. Siisti, kodikas

ja upealla paikalla Puruveden rannalla oleva maatilamajoitus. Iltakaljat ja – huuto. Päivän lajit 61 ja retken 170.

Sunnuntai 6.6.

Monipuolinen maittava aamiainen jätti hyvän mielen paikasta.

Lintumiehelle sopiva runsas aamiainen, kruununa plättyjä ja omenahilloa.

Jyrkilän pelloille ei ollut kuin puolen tunnin matka. Helle oli lähes kuivannut peltojen tulvat eikä niillä ollut tönköhyppien lisäksi kuin liroja. Hanhet olivat myös jatkaneet matkaa. Kanavalammella muutama lapasorsa ja ruskosuohaukka. Kukankeittäjä ei vastannut meidän viheltelyihin, joten siirryimme puolisen kilometriä Saaren kirkon suuntaan. Kukankeittäjä lauloi täällä aktiivisesti, siirryimme vielä lähemmäksi laulajaa, joka näyttäytyi komeasti muutaman kerran. Vieressä lauloi kultarinta. Särkisalmen kautta patotielle, hiljaista ja helteistä +27 astetta. Kaulushaikara laiskasti, pari ruskosuohaukkaa ja hiha (ainoa) autereessa. Huhmarisen tiellä kukankeittäjä, lehtokerttuja ja kirjosiippoja.

Taivaanvuohi, tuttavallisemmin pässi.

Kahvit Iloisen pässin kahvilassa ja sitten Lappeenrannan luhtakertuspaikkaan, pienen

sählingin kautta passiivinen pari löytyi. Paikalla ollutta pikkulaniusta sen sijaan ei.

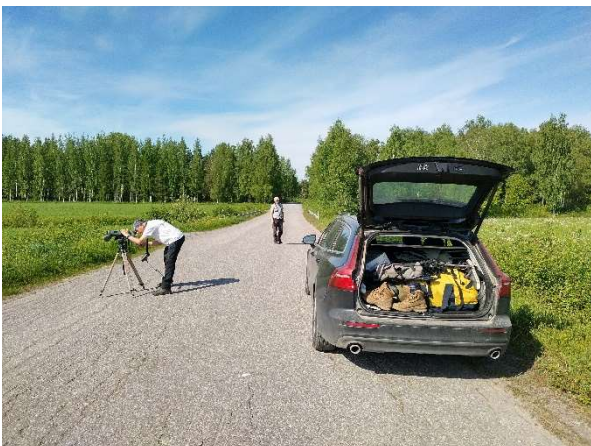
Kapusimme Askolan altainen vieressä olevalle hyvälle katselupaikalle. Lokkeja ja tiirioja jonkin verran, kahdeksan jänkäsirriäistä, muut kahlaajat olivat lähteneet. Viitakerttusia, lehtokerttuja, punavarpusia tasaisin väliajoin. Kohtuullisen happamalta paikalliselta harrastelijalta ei paljon vinkkejä huvittanut kysellä.

Hanhijärven Penttilän viiriäinen sentään saatiin, vaikkakin oli kaukana. Ruisräikkä harvakseltaan, pari tinnua ja korkealla aro- tai niittysuohaukka. Auton keula kotia kohti. Matkalla söimme litin matkakeitaassa, onneksi vielä löytyy joku muukin kuin ABC.

Kokonaisuudessaan matka oli onnistunut. Saimme suurimman osan kohdelajeista. Lintuja ei lukumääräisesti ollut kuitenkaan paljoa. Pohjoisessa näkyi huono myyrätilanne, petoja oli todella vähän.

Säät olivat hyvät, sateet eivät haitanneet, ehkä loppuviikon helteet olisivat saaneet olla 10 astetta kylmemmät. Toisaalta kerrankin ei tarvinnut palella linturetkellä.

Moni laji näyttäytyi hienosti, muuttohaukka Juhannuskalliolla, sinipyrstö Konttaisella, pohjansirkut Oulangalla ja pisteenä kuhankeittäjä Parikkalassa.

Kauas on pitkä matka ja Suomi on iso maa. Omalla autolla tuli noin 2100 km ja hetekalla 1800 km.

Retkeily kannattaa, varsinkin lintusellinen. Retken lajimäärä 173 kpl, johon olemme tyytyväisiä. Muutama puute aina jää ihmetyttämään, tällä kertaa se oli kuukkeli.

Ryhmä: Christer Casagrande, Jaakko Hynninen ja István Kecskeméti

Teksti: Jaakko Hynninen

Kuvat: István Kecskeméti